

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ЯШЕЛ ҮЗЭН МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ДӘҮЛӘТ СОВЕТЫ ОСИНОВО АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ БАШЛЫГЫ**

КАРАР

«15» мартында 2021 ел,

№ 32

Нигезләмәне раслау хакында депутаты статусы турында Советы Осинowo авыл жирлеге яшел Үзән муниципаль районы Татарстан Республикасы

Федераль закон нигезендә 06.10.2003, №131-ФЗ номерлы федераль закон оештыруның гомуми принциплары Турында «Россия Федерациясендә жирле үзидарә», «Татарстан Республикасы Законьнда жирле үзидарә Турында» Татарстан Республикасы нче 24.07.2004 №45-ТРЗ муниципаль берәмлек Уставы белән «Осинowo авыл жирлеге» Зеленодольск муниципаль районы Татарстан Республикасы дәүләт Советы Регламенты Осинowo авыл жирлеге башлыгы, дәүләт Советы Осинowo авыл **караp итә:**

1. Расларга Хәле турында статусы депутаты Советы Осинowo авыл жирлеге, Зеленодольск муниципаль районы, Татарстан Республикасы (Кушымта № 1).
2. Бастырырга караp хокукый мәгълүматның рәсми порталында Татарстан Республикасы (<http://pravo.tatarstan.ru>) һәм рәсми сайтта Зеленодольск муниципаль район составында муниципаль берәмлекләр Порталының, Татарстан Республикасы (<http://zelenodolsk.tatarstan.ru>) мәгълүмат-телекоммуникация «Интернет»челтәре һәм мәгълүмати стендларында Осинowo авыл жирлеге яшел Үзән муниципаль районы Татарстан Республикасы.
3. Контроль исполнением әлеге караp оставляю артыннан.

**Башлыгы Осинowo авыл жирлеге,
Советы Рәисе**

А. Ю. Сәлимов

Нигезләмә статусы турында Советы депутаты Осиново авыл жирлеге яшел Үзән муниципаль районы Татарстан Республикасы

Әлеге Нигезләмә билгели хокуклары һәм бурычлары, депутат Советы Осиново авыл жирлеге, Зеленодольск муниципаль районы, Татарстан Республикасы (алга таба – депутат) күздә тотат төп хокукый һәм социаль гарантияләр тормышка ашырганда үз вәкаләтләрен.

1 Статья. Хокукый нигезе статусын депутаты

1. Статус депутаты нигезендә билгеләнә һәм Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе, Уставом «муниципаль берәмлеге Осиново сельское жирлеге» яшел Үзәннорун муниципальнорун районы, Татарстан Республикасы (алга таба - Устав жирлеге), әлеге Нигезләмәгә таяна.

2. Депутат булып тора һәм Россия Федерациясе гражданы сайлап куелган муниципаль сайлауларда бер мандатлы сайлау округы буенча вәкил тормышка ашырырга Советында Осиново авыл жирлеге (алга таба - дәүләт Советы жирлекнең) вәкиллекле һәм каралган башка вәкаләтләрен Россия Федерациясе законнары, Татарстан Республикасы муниципаль норматив хокукый актлары.

3. Үз эшчәнлегендә депутаты руководствуется Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе, Устав белән жирлек һәм муниципаль норматив хокукый актлары, шулай ук интересами сайлаучылар.

4. Депутат файдаланырга хокуклы түгел статусын эшчәнлек өчен түгел бәйле гамәлгә ашыру белән депутат вәкаләтләрен.

5. Депутатка тәмин ителә өчен шартлар каршылыксыз үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыру нигезендә, Россия Федерациясе законнары һәм Татарстан Республикасы Уставы жирлеге, әлеге Нигезләмәгә таяна.

2 Статья. Чикләүләр, тыюлар, белән бәйле статусы бирелгән депутаты

1. Депутатлар алмый Федераль Собрание Дәүләт Думасы депутатлары, Россия Федерациясе Федерация Советы әгъзалары Россия Федерациясе Федераль Собрание Дәүләт Советы депутатлары Татарстан Республикасы, торырга бүтән дәүләт вазыйфаларын, Россия Федерациясе дәүләт вазыйфасын, Татарстан Республикасы, шулай ук дәүләт граждан хезмәте һәм муниципаль хезмәт вазыйфасын. Сайлау вазыйфай заты, жирле үзиләрә түгел, бәлки бер үк вакытта вәкаләтләрен башкара депутатчыраклардан тынн, билгеләнгән Федераль законы №131-ФЗ номерлы федераль закон.

2. Гамәлгә ашыручы үз вәкаләтләрен даими депутатхокуклы түгел:

1) шогыльләнергә эшкурлык эшчәнлеге белән шәхсэн яисә аша доверенных затлар;

2) катнашырга идарәсендә коммерция яки коммерцияле булмаган оешма кала, түбәндәге очраklar:

ә) катнашу түләүсез нигездә идарәсендә сәяси партиясе органы һөнәри берлеге, шул исәптән органының сайлана торган вәкаләтле органы беренчел профсоюз оешмасы төзелгән жирле үзидарә органында, сайлау комиссиясе аппаратында жирлегекатнашу съезд (конференция) яки гомуми жыелышта башка ижтимагый оешмалар, торак, торак-төзелеш, гаражного кооперативлары, ширкәт хужалары күчемсез милек;

б) катнашу түләүсез нигездә идарәсендә коммерцияле булмаган оешма (катнашудан тыш идарәсендә сәяси партиясе органы һөнәри берлеге, шул исәптән органының сайлана торган вәкаләтле органы беренчел профсоюз оешмасы төзелгән жирле үзидарә органында, сайлау комиссиясе аппаратында жирлегекатнашу, съезд (конференция) яки гомуми жыелышта башка ижтимагый оешмалар, торак, торак-төзелеш, гаражного кооперативлары, ширкәт күчемсез милек хужалары) белән башлангыч уведомлением Президентының " Татарстан Республикасы законында билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы;

в) тамаша түләүсез нигездә мәнфәгатьләрен жирлеге муниципаль берәмлекләре советында Татарстан Республикасы, башка берләшмәләр, муниципаль берәмлекләреннән, шулай ук аларның органнарында идарә итү;

г) тамаша түләүсез нигездә мәнфәгатьләрен жирлеге органнарында идарә һәм ревизия комиссиясе оештыру, гамәлгә куючы (акционер катнашкан), анда булып тора жирлегенигезендә муниципаль хокукый актлары, определяющими тәртибе исеменнән жирлек вәкаләтләрен гамәлгә куючы оешма яки идарә итү тәртибе находящимся муниципаль милектәге итүне (долями устав капиталында);

д) башка очраklarы да каралган федераль законнар;

3) шөгыльләнергә башка оплачиваемой эшчәнлеге кала, мөгаллимлек, фәнни һәм бүтән ижат эшчәнлеге. Шул ук вакытта преподавательская, фәнни һәм бүтән ижат эшчәнлеге алмый финансироваться бары тик акчалары исәбеннән чит ил дәүләтләре, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданнырын һәм гражданныгы булмаган затларны, әгәр дә башкасы Россия Федерациясеннән халыкара килешүендә яки Россия Федерациясе законнары;

4) керә составына идарә органнары, попечительлек яисә наблюдательных советлары, бүтән органнары һәм чит ил коммерциячел булмаган хөкүмәтнеке булмаган оешмаларының һәм гамәлдәге Россия Федерациясе территориясендә аларның структур бүлекчәләре каралмаган булса, Россия Федерациясеннән халыкара килешүендә яки Россия Федерациясе законнары.

3. Депутатлар үтәргә чикләүләр, тыюлар, башкара вазыйфаларын, алар урнаштырылган, Федераль закон нигезендә , 25 декабрь, 2008 ел, № 273-ФЗ «коррупциягә каршы тору ТУРЫНДА» һәм башка федераль законнар.

3 Статья. Вәкаләтләре депутаты

1. Вәкаләтләре депутаты билгеләнә Уставы жирлеге һәм булырга мөмкин түгел, кимендә, ике һәм биш елдан артык.

2. Вәкаләтләре депутаты башлана көннән сайлау һәм прекращаются көннән башлап эш Советы жирлеге яңа ителде.

4 Статъя. Хокук депутаты

Депутат түбөндөгөлөргө хокукты:

- 1) гражданының булырга сайланган даими комиссиясе һәм тиешле вазыйфасы Советында жирлеге;
- 2) тәкъдим итү мәсьәләләрән карау өчен Советы жирлеге;
- 3) высказывать фикерен формалаштыру мәсьәләләре буенча Советы тарафыннан тудырыла торган шартлар жирлеге органнары һәм кандидатуралар вазыйфаи затлар тарафыннан сайланучы (билгеләнен куелучы, согласуемых) Советы жирлеге;
- 4) кертергә проектлар хокукый актлар Советы жирлеге гамәлгә ашыру тәртибендә правотворческой инициативасы;
- 5) тәкъдимнәр һәм киәтүләр буенча кон тәртибе буенча карау һәм существу тикшерелгән мәсьәләләрен, законга төзәтмәләр проектлар Советы карарларын жирлеге;
- 6) турында тәкъдимнәр кертергә, тыңлау Советы сессияләрендә жирлеге чираттан тыш хисап яки мәгълүмат-теләсә кайсы органы яки вазыйфаи зат подотчетного яки подконтрольного Советына жирлеге;
- 7) катнашырга фикер алышуларда әлеге Регламентта билгеләнгән тәртиптә;
- 8) чыгыш ясау белән обоснованием үз тәкъдимнәрән һәм мотивлары буенча тавыш бирергә белешмә;
- 9) оглашать бу сессиях Советы жирлеге морәжәгатъләр булган, аның фикеренчә, ижтимагыый әһәмияткә ия;
- 10) высказывать фикерен составы буенча (количественному, персональ) тудырыла торган шартлар Советы жирлеге органнары һәм кандидатуралар вазыйфаи затлар тарафыннан сайланучы (билгеләнен куелучы, согласуемых) Советы жирлеге;
- 11) белән танышу протоколами даими комиссияләр утырышлары, сессияләр Советы жирлеге.

Мәкалә 5. Вәкаләтләрән вакытыннан алда туктату , депутат

1. Вәкаләтләр депутатты прекращаются очрактарда вакытыннан алда:

- 1) үлү;
- 2) үз теләге белән отставкага киткәннән;
- 3) тану суд тарафыннан недееспособным яки чикләнгән деспособным;
- 4) тану суд тарафыннан безвестно отсутствующим яки игъланнар умершим;
- 5) керү карата аның үз көченә кергән көннән судның гаепләү;
- 6) ачыклаганнар Россия Федерациясе чикләреннән даими яшәү урыны;
- 7) туктату гражданлыгы Россия Федерациясе гражданлыгын туктату, чит ил, дәүләт - катнашучы халыкара килешү Россия Федерациясенә алар нигезендә чит ил гражданы ия булу хокукы сайланган жирле үзидарә органнарына, сатып алу, аларга чит ил гражданлыгы йә дәүләт алу, аларга төре, тору кәгазен яки башка раслаучы документны хокукы даими яшәү гражданы Россия Федерациясе территориясендә, чит ил дәүләте түгел булып саналган катнашкан халыкара килешү Россия Федерациясенә алар нигезендә Россия Федерациясе гражданы булган, гражданлыгы, чит ил дәүләте, хокукты булырга сайланган жирле үзидарә органнары;

- 8) кире сайлаучылар;
- 9) вәкаләтләр вакытыннан алда туктатылган Советы жирлегә;
- 10) хәрби хезмәткә яки ионәләшләр заменяющую аны альтернатив гражданлык хезмәтенә;

11) билгеләнгән бүтән очракларда Федераль закон 06.10.2003, №131-ФЗ номерлы федераль закон оештыруның гомуми принциплары Турында «Россия Федерациясендә жирле үзидарә» (алга таба – Федераль законы №131-ФЗ номерлы федераль закон) һәм башка федераль законнар.

2. Вәкаләтләр депутаты прекращаются очракларда вакытыннан алда үтәмәү һәм чикләүләр, тыюлар, бурычларын үтәмәгән билгеләнгән Федераль закон от 25 декабрь, 2008 ел, № 273-ФЗ «коррупциягә каршы тору ТУРЫНДА» Федераль закон нигезендә ел, 3 декабрь, 2012 ел, № 230-ФЗ «ТУРЫНДА учасоклары дәүләт вазыйфаларын биләүче затларның, һәм башка затларның, аларның керемнәре,» Федераль закон тарафыннан ел, 7 май, 2013 ел, № 79-ФЗ «тыю ТУРЫНДА аерым категорияләренә затлар ачарга һәм ия счетлар (вклады), сакларга кулдагы акчалар һәм кыйммәтләрне чит ил банкларында урнашкан читтә Россия Федерациясе территориясендә, ия булу һәм (яки) файдаланырга чит ил финанс инструментлар», әгәр дә башкасы Федераль законы №131-ФЗ номерлы федераль закон.

3. Карар Советы жирлегә башлыгы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында депутат кабул ителә дә соңга калмыйча соң 30 көннән барлыкка килү өчен нигез вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган, әгәр бу нигез барлыкка килде чорында арасында сессиями Советы жирлегә, - дә соңга калмыйча оч айдан көннән барлыкка килү мондый нигезләре.

4. Мөрәжәгать иткән очракта, Татарстан Республикасы Президенты турында гариза белән вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату, депутат көне барлыкка килү өчен нигез вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган булып көн кергән дәүләт Советы жирлегә, әлегә гариза.

5. Хәл Советы жирлегә башлыгы вәкаләтләрен туктату турында депутаты очракларда пунктларында күрсәтелгән 1-7, 10 һәм 11 әлегә статьяның 1 өлешендә билгеләнә көне вәкаләтләрен туктату депутаты.

6. Вәкаләтләре депутаты очракта, каралган пункттында 8 өлешендә һәм әлегә статьяның 1 прекращаются көннән рәсми бастырып чыгару тавыш биру нәтижеләрен буенча отзыву депутаты тиешле вәкиллекле органы жирлегә.

7. Вәкаләтләре депутаты очракта, каралган пункттында 9 өлешендә әлегә статьяның 1 прекращаются көннән шуңа бәйлә рәвештә вакытыннан алда туктатылган вәкаләтләрен Советы жирлегә йә вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган авыл жирлегә башлыгы яки депутат Советы жирлегә.

Статья 6. Таныклыгы һәм күкрәк билгесе депутаты

1. Депутат таныклыгы бар, являющемся документ раслаучы документ, аның шәхесен һәм вәкаләтләрен, шулай ук күкрәк билгесе, ул алар белән файдалана срок эчендә үз вәкаләтләрен.

Статья 7. Шартлар гамәлгә ашыру депутат эшчәнлегә

1. Депутат эшли непостоянной нигезендә, совмещая депутатскую эшчәнлеге үтәү белән хезмәт һәм хезмәт вазыйфаларын урыны буенча төп эш очраклардан тыш, билгеләнгән Устав белән жирлек.

2. Даими нигездә эшли ала күбе 10 процент депутатлар билгеләнгән саныннан Советы жирлеге.

3. Депутатка өчен үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен непостоянной нигезендә гарантияләнә саклау урыннары, эш (вазыйфасы) бу ике эшче днүзем айга.

Статья 8. Формалары эшчәнлеге депутаты

Эшчәнлекне оештыру формалары белән депутаты булып тора:

1) эшендә сессияләре Советы жирлеге;

2) эшендә Советы даими комиссияләренә жирлеге;

3) мөрәжәгать вазыйфаи затларга дәүләт хакимияте федераль органнары, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары, оешма житәкчеләренә бәйсез рәвештә, аларның оештыру-хокукый формадагы ижтимагый берләшмәләренә;

4) кертү норматив хокукый акт проектын;

5) кертү депутат соратын алу;

6) проектларын эшләүдә катнашу муниципаль хокукый актлар кабул ителә торган Советы жирлеге;

7) катнашу, закон проектларын Татарстан Республикасы дәүләт Советы тарафыннан кертелә торган жирлеге закон чыгару инициативасы тәртибендә Татарстан Республикасы Дәүләт Советына;

8) очрашу белән , сайлаучылар белән эш, аларның мөрәжәгатьләр, белешмәләр бирү, жирлекнең вәкиле, аның ул булып тора, үзенә эшчәнлеген жирле үзидарә органнары;

9) оештыруда һәм үткәрүдә жирле референдумов, ачык ты " лауларны, жылышылар, конференцияләр һәм сораштыру гражданны;

10) оештыруда катнашу территориаль ижтимагый үзидарә.

2. Депутат бәлки үз эшчәнлеген башкарырга һәм башка формаларда каралган федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары һәм Уставы жирлеге.

Мәкалә 9. Депутат ярдәмчеләре

1. Депутат ия булырга хокуклы өч ярдәмчеләре күрсәтү өчен, аңа ярдәм башкарганда, депутат эшчәнлеге. Эш (эшчәнлеге) депутат ярдәмчеләре үтәлә ижтимагый башлангычларда.

2. Депутат өчен жаваплылыкны да үз үзләренә ярдәмчеләре һәм хокуклы теләсә кайсы вакытта аларны алыштырырга.

3. Эшенә хокукый нигезләре (эшчәнлеге) депутат ярдәмчеләре билгеләнә турында Нигезләмә ярдәмчеләре Советы депутаты жирлеге, утврждаемым Советы жирлеге

Статья 10. Мөнәсәбәтләр депутаты сайлаучылар белән

1. Депутат хуплый элементә халкы белән жирлеге, шулай ук хезмәт коллективлары белән предприятие, оешмалар, дәүләт һәм бүтән органнары территориясендә урнашкан жирлеге.

2. Депутат алдында отчет ясау, сайлаучылар, үз эше турында кимендә елына бер тапкыр, вакыт-вакыт хәбәр итә һәм аларның эше турында Советы жирлеге, шулай ук кимендә бер тапкыр айга бер халыкны кабул итү үткәрә.

3. Депутат кабул итә законнарда каралган чараларны тәмин итү буенча законлы хокукларын, ирекләрен һәм мәнфәгатьләрен халкы жирлеге, карый кертгән, алардан тәкъдимнәр, гариза, шикаять, этәргеч, үз вәкаләтләре чикләрендә дәрәс туклануга һәм вакытында хәл итү, андагы мәсьәлә.

4. Гражданнар кабул итүне алып бара;

5. Өйрәнә жәмәгәтчелек фикере һәм, кирәк булганда, тәкъдимнәр кертә, тиешле дәүләт хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары һәм ижтимагый берләшмәләр.

6. Очрашу депутат, сайлаучылар белән үткәрелә биналарында, махсус урыннарда, шулай ук ишегалды эчендәге территорияләрдә булган очракта, аларны уздыру түгел повлечет артыннан бозган эшчәнлеге объектлары эшчәнлеген һәм тормыш тәмин итү, транспорт яки социаль инфраструктура, элементә булдыру-помех хәрәкәтенә жәяүлеләр һәм (яки) транспорт чараларының яисә доступу гражданнарның торак бүлмәләрен яки объектлары, транспорт яки социаль инфраструктура. Хәбәрнамә Татарстан Республикасы банкарма хакимияте органнары яисә жирле үзидарә органнары турында мондый очрашуларда таләп ителми. Шулай ук вакытта депутат хокукы алдан проинформировать күрсәтелгән органнар турында дата һәм вакыт аларны уздыру.

7. Очрашу депутат, сайлаучылар белән рәвешендә гавами чаралар уздырыла, Россия Федерациясе законнары нигезендә турында жылышыларда, митингларда, демонстрациях, шествиях һәм пикетированиях.

8. Комачаулаган оештыру яки уздыру очрашулар депутаты сайлаучылар белән рәвешендә гавами чаралар, определяемого турында Россия Федерациясе законнары жылышыларда, митингларда, демонстрациях, шествиях һәм пикетированиях, влечет артыннан административ жаваплылык Россия Федерациясе законнары нигезендә.

1 Статья1. Үтәү депутатлары кагыйдәләрен депутатской этикасы

1. Депутат Кагыйдәләрен үтәргә бурычлы депутат этикасы, утверждаемые Советы жирлеге, шулай исәптән үтәргә түбәндәге йокләмәләр:

1) воздерживаться от эшендә катнашу жирле үзидарә органнары да файдалана депутаты статусы күрсәтү өчен эшчәнлегенә йогынты ясау, жирле үзидарә органнары, оешмалар, вазыйфаи затларының, муниципаль хезмәткәрләренең һәм гражданнарның мәсьәләләрен хәл иткәндә кагылышы аны шәхсән үзе яки аның якын туганнары;

2) воздерживаться от үз-үзенә тоту, аны алыр иде чакыртырга шик бу объективном үтәлеше депутат вазыйфаларын, шулай ук избегать конфликтлы ситуацияләренә, сәләтле нанести зыян аның репутации яки авторитету Советы жирлеге;

3) каршындагы угрозе булган мәнфәгатьләр конфликты - хәл булганда, шәхси кызыксыну (туры яки косвенная) тәэсир итә яки йогынты ясарга мөмкин тиешле,

вакыйгаларны объектив, беспристрастное үтәү депутат вазыйфаларын, — хәбәр, бу хакта Советына жирлеге башкарырга, аны чишүгә юнәлдерелгән булдырмау яки жайга салу, әлеге мәнфәгатьләр;

4) үтәргә билгеләнгән Советында жирлеге кагыйдәләре ачык чыгышлар ясау;

5) түгел разглашать да кулланырга максатларында белән бәйле булмаган депутат эшчәнлеге, белешмәләр, отнесенные федераль закон нигезендә белешмәләрдән конфиденциального характердагы рәвешенә әйләнгән, аңа күренекле үтәүгә бәйле рәвештә депутат вазыйфаларын;

6) да алырга үтәүгә бәйле рәвештә депутат вазыйфаларын акчалата түләү нче физик һәм юридик затлар (бүләкләр, акчалата бүләк, ссуды, хезмәтләр күрсәтүгә түләү өчен күңел ачу, ял итү, транспорт чыгымнары һәм банка акчалата түләү).

Статья 12. Турында мәгълүматлар керемнәре, чыгымнары турында, мөлкәтләре һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре депутат, аның хатыны (ире) һәм балигы булмаган балаларының

1. Депутат (очрактардан тыш, гәмәлгә ашыручы затларның үз вәкаләтләрен непостоянной нигезендә) ел саен, срукта билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы Президенты тапшыру өчен йөкләмәләре хакында белешмәләр бирү турында, мөлкәтләре һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре дөүләт гражданский хезмәткәрләр Татарстан Республикасы бурычлы представлять:

1) йөкләмәләре турында мәгълүматлар алынган хисап чорында (1 гыйнвардан 31 декабрьгә кадәр) барлык чыганактардан (шул исәптән акчалата бүләк, пенсия, пособие, банка түләүләр), шулай ук мәгълүматлар мөлкәтләре, принадлежащем ана милек хокукы турында үз мөлкәти характердагы йөкләмәләре торышына ахыры чорының (31 декабрь);

2) керемнәр турында мәгълүматлар, хатынының (ире) һәм балигы булмаган балаларының алынган хисап чорында (1 гыйнвардан 31 декабрьгә кадәр) барлык чыганактардан (шул исәптән хезмәт хакы, пенсия, пособие, банка түләүләр), шулай ук мәгълүматлар мөлкәтләре, принадлежащем аларга милек хокукы турында һәм аларның мөлкәти характердагы йөкләмәләре торышына ахыры чорының (31 декабрь);

3) турындагы мәгълүматларны үз чыгымнары турында, шулай ук үз хатынының (ире) һәм балигы булмаган балалар буенча һәр килешү буенча сатып алу, жир кишәрлеге, башка күчәмсез милек объекты, транспорт чарасы, кыйммәтле кәгазьләре (катнашу өленнәре, паев устав (складочных) ярдәм күрсәтте оешмалары), санлы финанс активлары, цифрлы валюта хисап чорында (1 гыйнвардан 31 декабрьгә кадәр), әгәр гомуми суммасы мондый килешүләр артып китә гомуми кереме әлеге затның һәм аның хатынының (иренен) соңгы өч елда, елда отчетному чорына, һәм чыганактары турында акчаларын алу, шулар исәбенә совершены әлеге алыш-бирешләр.

2. Депутат тәкъдим итә керемнәре турында белешмәләр, чыгымнары турында, мөлкәтләре һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре Татарстан Республикасы Президентына.

3. Әгәр депутат берәүдә, дип тәкъдим ителгән, алар сведениях турында керемнәре, чыгымнары турында, мөлкәтләре һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре түгел чагылдырылырга яки тулысынча чагылдырылырга нинди дә

булса мәгълүматлар, йә бар хаталар, алар тапшырырга хокуклы Татарстан Республикасы Президентына уточненные турында мәгълүматлар керемнәре, чыгымнары турында, мөлкәтләре һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре.

Депутат тәкъдим итәргә мөмкин уточненные мәгълүматлар бер ай эчендә тәмамлаганнан соң, срогын, күрсәтелгән законның 1 пунктында әлеге статьяның Нигезләмәләре.

4. Факт непредставления йөкләмәләре хакында белешмәләр бирү турында, чыгымнары турында, мөлкәтләре һәм мөлкәти характердагы яки гариза катнаша алмавы турында объектив сәбәпләр буенча белешмәләргә керемнәре турында, мөлкәтләре һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре депутаты. Советның шәһәр алынырга тиеш карау тәртибе, устанавливаемом Татарстан Республикасы Президенты.

5. Мәгълүматларны тапшырмаган очен жәза чаралары турында керемнәре, чыгымнары турында, мөлкәтләре һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре, шулай ук тамаша заведомо недостоверных яки тулы булмаган белешмәләр депутаты җавап бирә җаваплылык Россия Федерациясе законнары нигезендә.

6. Тикшерү турында мәгълүматларның тулылыгы һәм дөрөсләгән керемнәре, чыгымнары турында, мөлкәтләре һәм мөлкәти характердагы бирелә торган законнар нигезендә, Россия Федерациясендә коррупциягә каршы тору турында Советы депутаты, шәһәрнең үткәрелә Президенты карары буенча Татарстан Республикасы законында билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы.

7. Депутатка, представившему недостоверные яки тулы булмаган мәгълүматлар турында үз керемнәре, чыгымнары турында, мөлкәтләре һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре, шулай ук керемнәре турында белешмәләр, чыгымнары турында, мөлкәтләре һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре, хатынының (ире) һәм балигы булмаган бала да, әгәр искажение әлеге белешмәләр булып тора несущественным, куллану мөмкин җаваплылык чаралары каралган Федераль законы №131-ФЗ номерлы федераль закон.

8. Турында мәгълүматлар керемнәре, чыгымнары турында, мөлкәтләре һәм мөлкәти характердагы тәкъдим ителгән, депутатлар һәм рәсми сайтында урнаштырыла, яшел Үзән муниципаль районының мәгълүмати-телекоммуникация «Интернет» челтәре һәм (яки) бирелә бастырып чыгару очен массакуләм мәгълүмат чараларына билгеләнә торган тәртиптә муниципаль хокукый актларда.

Статья, 13. **Җаваплылык депутат сайлаучылар алдында**

1. Җаваплылык депутат сайлаучылар алдында житә нәтижәдә уртаклаша ышаныч избравших аның сайлаучылар.

2. Утративший ышаныч сайлаучыларның депутат булырга мөмкин отозван сайлаучылар нигезләр буенча һәм тәртиптә гамәлдәге законодательством, Устав белән жирлек.

3. Основаниями кире депутаты булып тора расланган суд тәртибендә конкрет противоправные хәл итү яисә гамәлләр (үтәмәү) депутаты, ставящее шик астына ышаныч аңа сайлаучыларның һәм выразившиеся бу неисполнении депутат вазыйфаларын совершении гамәлләр несовместимых белән статусы булмаган , депутат һәм башка закон бозу Россия Федерациясе Конституциясе, Татарстан Республикасы Конституциясе, законнар һәм башка норматив-хокукый актларның

Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы Уставының жирлеге һәм башка муниципаль норматив хокукый актларны.

4. Тавыш бирү буенча отзыву депутаты буенча үткәрелә инициативасы халыкның билгеләнгән тәртиптә Федераль закон 12.06.2002 ел, № 67-ФЗ номерлы «Турында төп гарантияләре һәм референдумда катнашу хокукы» Россия Федерациясе гражданнының һәм башкарыла торган чараларга, аның нигезендә Татарстан Республикасы законнда өчен жирле референдум үткәрү, үзенчәлекләрен исәпкә алып, Федераль законда каралган №131-ФЗ номерлы федераль закон.

5. Основаниями өчен кире депутаты ала хезмәт итәргә генә аның конкрет противоправные хәл итү яисә гамәлләр (үтәмәү) очракта, аларны исбатлау суд тәртибендә.

6. Кире чакыртып алу процедурасы, депутат тиеш тәэмин итә, аңа мөмкинлек бирергә сайлаучыларга аңлатмалар уңаеннан хәлләргә выдвигаемых сыйфатында кире чакыртып алу өчен нигез.

7. Депутат булып санала отозванным, әгәр өчен отзыв проголосовало кимендә яртасы сайлаучыларның теркәлгән муниципаль берәмлектә (сайлау округында).

8. Тавыш бирү нәтижәләре буенча отзыву депутаты һәм кабул ителгән карар рәсми рәвештә басылып чыгарга тиеш (обнародованию).

1 Статья4. **Чарада депутаты сессияләрендә Советы жирлеге**

1. Депутат бурычлы шәхсән катнашырга барлык сессияләрендә Советы жирлеге.

2. Депутат вакытында белешмәләр бирелә үткәрү вакыты һәм урыны турында сессияләре Советы жирлегетурсында каравына кертелә торган мәсьәләләр, шулай ук ала, кирәкле материалларны мәсьәләләр буенча регламент нигезендә Советы жирлеге.

3. Шуң булмавы катнашу сессияләрендә Советы жирлеге депутаты аша алдан ук хәбәр итә, бу хакта шуңа жирлек Башлыгына.

Статья 15. **Чарада депутатлар эшендә Советы даими комиссияләренен жирлеге.**

1. Депутат бурычлы шәхсән катнашырга барлык утырышларында даими комиссияләре Советы жирлегеәгъзасы, алар ул булып тора.

2. Депутат вакытында белешмәләр бирелә үткәрү вакыты һәм урыны турында утырыш даими комиссияләр турында каравына кертелә торган мәсьәләләр, шулай ук ала, кирәкле материалларны мәсьәләләр буенча регламент нигезендә Советы жирлеге.

3. Шуң утырышларында катнаша алмавы даими комиссия депутаты заблаговременно хәбәр итә бу хакта даими комиссия рәисе.

1 Статья6. **Хокукы депутаты кабул вазыйфан затлары тарафыннан бу беренче чиратта тәртибе**

1. Мәсьәләләре буенча депутат эшчәнлеге депутаты территориясендә жирлеге (алга таба – жирлеге) файдалана уң чираттан тыш кабул итү урындагы затлары жирле үзидарә органнары жигәкчеләре, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр.

2. Депутат мөрәжәгать итәргә хокуклы вазифаи затка турыдан-туры яисә аша кабул итү бүлмәсе (секретариаты) вазыйфаи затына телдән яки язмача.

3. Бу очракта устного мөрәжәгатьләр кабул итү вакыты вазыйфаи зат тарафыннан билгеләнә белән килешенеп Советы депутаты жирлегеочракта, язма мөрәжәгать, депутат кабул итү вакыты вазыйфаи зат тарафыннан билгеләнә өч көннән дә сонга калмыйча мизгелдән депутат мөрәжәгате.

4. Шул булмавы кабул итү депутаты өч көн дәвамында вазыйфаи зат белән килешенеп депутат билгели башка вакытта.

1 Статья7. **Хокукы депутаты алу һәм тарату, мәгълүмат**

1. Депутат алырга хокуклы жирле үзидарә органнарыннан, муниципаль предприятиеләре һәм учреждениеләре һәм аларның вазыйфаи затларының мәгълүмат бәйлә мәсьәләләр буенча аның депутат эшчәнлегә белән дә булган саклаулы закон тайной.

2. Депутат хокуклы чыгыш ясау мәсьәләләре буенча үз эшчәнлеген массакуләм мәгълүмат чараларында каралган тәртиптә федераль закон.

1 Статья8. **Мөрәжәгатьләр карау депутаты**

1. Депутат хокуклы телдән яки язмача мөрәжәгать итәргә, дәүләт органнары, жирле үзидарә органнары, оешмалар бәйсез рәвештә, аларның оештыру-хокукый формадагы ижтимагый берләшмәләр, тиешле вазыйфаи затларга мәсьәләләре буенча депутат эшчәнлегә.

2. Жирле үзидарә органнары муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр һәм аларның вазыйфаи затлары, аларга депутаты мөрәжәгать итте мәсьәләләре буенча депутат эшчәнлегә бирергә тиеш депутатка жавап итеп, аның мөрәжәгате яки бирергә запрашиваемые аларга документлар яки мәгълүматлар 15 көнлек срок исә көннән алу мөрәжәгате, әгәр ул таләп итми өстәмә өйрәнү яки тикшерү.

3. Кирәк булган очракта уздыру уңаеннан мөрәжәгате депутат өстәмә тикшерү яки өстәмә өйрәнү нинди дә булса мәсьәләләргә вазифаи затлар һәм житәкчеләр өлешендә күрсәтелгән әлегә статьяның 2, хәбәр итәргә бурычлы бу хакта депутаты, 15 көнлек срок исә көннән алу мөрәжәгать депутаты. Ахыргы жавап тапшырыла депутаты дә сонга калмыйча 30 көннән дә язма мөрәжәгать депутаты.

4. Тәртибе һәм сроклары карау, дәүләт органнары, оешмалар бәйсез рәвештә, аларның оештыру-хокукый формадагы ижтимагый берләшмәләр, аларның урындагы затлары тарафыннан мөрәжәгать депутатларның законнар белән билгеләнә.

5. Депутат итәргә хокукы бар турыдан-туры катнашу, карау, жирле үзидарә органнары, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр тарафыннан куелган, аларга мөрәжәгатьтә мәсьәлә.

Статья 19. **Депутатский запрос**

1. Депутат яки төркем депутатлар хокукына ия белән мөрәжәгать депутатским гарызнамә белән мөрәжәгать Мәрга жирлегежитәкчеләренә органнары, жирле үзидарә органнары, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр буенча компетенциясенә керә торган мәсьәләләре Совет жирлеге, һәм мәсьәләләре, үзенен депутат эшчәнлегә.

2. Депутат таләбе кертелә сессиясендә Советы жирлеге язма рәвештә һәм оглашается бу сессии Советы жирлеге. Рәсмиләштерү депутат таләбе нигезендә башкарыла Советы регламенты жирлеге.

3. Орган яисә вазыйфай зат, аның янына жибәрелергә депутатский запрос бирә аңа жавапны язма рәвештә үз 15конлек срок исә белән кон аның алу.

Мәкалә 20. Вазыйфаларын депутаты

1. Депутат бурычлы:

1) үтәргә үз эшчәнлеген алып барганда Конституциясенә, Россия Федерациясе федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясенә, Татарстан Республикасы законнары, Устав жирлеге, башка муниципаль хокукый актлар; тәэмин итү, үтәү һәм яклауга хокукларын һәм законлы мәнфәгатъләрен яклау;

2) данми рәвештә, ким дигәндә оч айга бер тапкыр айга бер үткәергә сайлаучылар кабул итү;

3) үз вакытында карарга гражданның, оешмаларның бәйсез рәвештә, аларның оештыру-хокукый формадагы ижтимагый берләшмәләр, дәүләт хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары бирергә һәм аларга жаваплар үз компетенциясе чикләрендә;

4) хисап сайлаучылар алдында турыдан-туры очрашуларда, шулай ук мәгълүмат бирергә, аларның үз эше турында массакүләм мәгълүмат чаралары аша кимендә елына бер тапкыр;

5) үтәргә чикләү белән бәйле вәкаләтләрен гамәлгә ашыру белән бәйле депутаты;

6) сакларга дәүләт һәм бүтән охраняемую закон белән хәбәрләшү, шулай ук разглашать мәгълүматлар, затрагивающие шәхси тормышына, намусына һәм гражданның рәвешенә әйләнгән, аңа күренекле гамәлгә ашыру белән бәйле рәвештә вәкаләтләрен депутаты.

2. Депутат башкара бүтән вазыйфаларын, возложенные аңа федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, Устав белән жирлек һәм муниципаль хокукый актларда Советы жирлеге.

Статья 21. Мөнәсәбәтләр депутаты белән органнары һәм вазыйфай затлары тарафыннан жирле үзидарә органнары

1. Депутаты, эгъзасы буларак, коллегиального жирле үзидарә органы, ия бөтен полнотой хокукларын тәэмин итүче һәм аның актив эшчәнлегендә Советы жирлеге, аның органнары.

2. Дәүләт советы жирлеге хокуклы заслушать хәбәр депутаты аның сайлау округында башкарылган, Совет жирлеге, үтәлене турында аларга карарлар һәм күрсәтмәләр Советы жирлеге.

3. Органнар һәм вазифай затлар һәм жирле үзидарә органнары күрсәтә депутаты, кирәкле ярдәмне күрсәтә, аның эше, мәгълүмат бирә депутат, жирле үзидарә органнары эшчәнлегә турындагы, үтәүнең барышы турында программаларын икътисадый һәм социаль үсеш самоуправляющейся территориясендә турында чаралар, кабул ителгән буенча кискен замечаниям һәм тәкъдимнәре депутаты, ярдәм итә ойрәнүгә депутаты законнар, практика эш, муниципаль берәмлекләренң вәкилләкле органнары, жәмәгәтьчелек фикерен.

Статья, 2нәм 2. Социаль һәм башка гарантияләр эшчәнлегә депутаты

1. Социаль һәм башка гарантияләр гамәлгә ашыру депутат эшчәнлегә белән билгеләнә законнар, муниципальными норматив хокукый актлары жирлеге.

2. Гарантияләре депутатлар каршындагы жәлеп итү, аларны жинаять яки административ жаваплылыкка, тоткарлауда, аресте, обыске, сорау алган вакытта, совершении карата алар бүтән жинаять-ботен процессуаль һәм административ-ботен процессуаль гамәлләр, шулай ук үткәргәндә оператив-эзләү чараларын карата депутатлар, занимаемого алар торак һәм (яки) хезмәт урыны, аларның багаж алып, шәхси һәм хезмәт, транспорт чаралары, языну, алар тарафыннан файдаланыла торган элементгә чараларын, принадлежащих аларга документлар федераль законнар белән билгеләнә.

3. Депутат башкара алмый жинаять яки административ жаваплылыкка өчен высказанное фикерен, позициясен, выраженную тавыш биргәндә һәм башка гамәлләр тиешле статусы депутаты, шул исәптән вәкаләтләре чоры тәмамлангач. Әлегә нигезләмә кагылмый очраклары депутатыде допущены ачык оскорбления, клевета яки башка хокук бозулар өчен жаваплылык, алар каралган, федераль закон нигезендә.

4. Депутатгамәлгә ашыручы вәкаләтләрен даими алмый катнашырга буларак защитника яисә вәкиле (очракларыннан тыш, законлы вәкиллеке) буенча гражданскому, административному яки уголовному эше йә административ хокук бозу турында эш.

Статья 23. Жаваплылык булдыру каршылыклар тормышка ашыруда депутат эшчәнлегә

Үтәмәгән урындагы затлары жирле үзидарә органнары. оешмалар һәм ижтимагый берләшмәләр нигезләмәләрен, әлегә Нигезләмәне, шул исәптән үтәмәгән билгеләнгән әлегә срокларын һәм тәртибен мәгълүмат бирү һәм жаваплар депутат запрослары һәм мөрәжәгать бирү заведомо ялган мәгълүмат, неправомерный мәгълүмат бирүдән баш тарту, читләшкән һәм аны күрсәтү кагыйдәләрен кабул итү депутатлар, влечет жаваплылык, предусмотренную законнары.